

67/2003. (HK 18.) HM utasítás

a „Katonai Etikai Kódex” közzétételéről, a „Honvédségi Etikai Tanács” létesítéséről és feladatairól

A Kormány nemzetközi kötelezettségvállalásaival összhangban, az Európa Tanács és az Európai Unió korrupció visszaszorításáról szóló dokumentumaiban megfogalmazott elvárások érvényesítésére - kiemelt figyelemmel, a korrupcióval szembeni kormányzati stratégiában foglaltakra, valamint szem előtt tartva a társadalmi közélet morális igényeit - az etikai elvárásoknak történő magas szintű megfelelés érdekében, a honvédelemről szóló 1993. évi CX. törvény 10. § g) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a „Katonai Etikai Kódex” közzétételéről, a „Honvédségi Etikai Tanács” létesítéséről és feladatairól a következő utasítást adom ki:

1. §¹ Az utasítás hatálya a Honvédelmi Minisztériumra, a honvédelmi miniszter alárendeltségébe, közvetlen irányítása és fenntartói irányítása alatt álló szervezetekre, továbbá a Magyar Honvédség katonai szervezeteire (a továbbiakban együtt: katonai szervezetek) terjed ki.

2. § A katonai szervezeteknél elvárható magas szintű erkölcsi állapot és a morális elvárások elvi alapjait a közigazgatásra, az etikusan működő közszolgálatra, és a szolgálati jogviszonyra jellemző írott és íratlan szabályok, belső szabályzók, valamint ezen Utasítás mellékleteként - az állomány széles konszenzusán alapuló és az érdek-képviselői szervek egyetértő jóváhagyásával - közzétett „Katonai Etikai Kódex” tartalmazza.

3. § A „Katonai Etikai Kódex” bevezetésével és az elvárásainak történő megfeleléssel összefüggő feladatok kidolgozására, a működéséhez szükséges szervezeti alapok megteremtésére „Honvédségi Etikai Tanács”-ot (a továbbiakban: Tanács) hozok létre. A Tanács a tárca kidolgozó, konzultatív, véleményező, javaslattevő, a feladatok meghatározott körében koordináló testülete.

4. § A Tanács feladatai:

a) meghatározza a kódex bevezetésével, alkalmazásával és fejlesztésével az etikus cselekvés, gondolkodás és magatartás népszerűsítésével összefüggő módszereket, feladatokat;

b) kidolgozza az etikai elvárások érvényesülésének testületi és eljárási ajánlásait;

c) javaslatot készít az etikai elvárások honvédelmi oktatásba, képzésbe, és az ágazat által működtetett iskolarendszerű képzési formák tanrendjébe történő beépítéséről;

d) segíti az etikai normarendszer és a belső szabályzók közötti koherencia megteremtését, fenntartását.

5. §² (1) A Tanács elnöke a HM Honvéd Vezérkar főnöke, akit távollétében a HM Személyzeti Főosztály főosztályvezetője helyettesít.

(2) A Tanács állandó tagjai a HM Személyzeti Főosztály, a HM Tervezési és Koordinációs Főosztály, a HM Jogi Főosztály és a HM Kommunikációs Főosztály képviselői. Az állandó tagokat - minden szempontból feddhetetlen és elismert személyek közül - az érintett szervezeti egység vezetőinek javaslata alapján, a HÉF munkavállalói oldalán helyet foglaló érdek-képviselői szervek egyetértésével, a Tanács elnökének egyetértő felterjesztése alapján a miniszter kéri fel a testületi munkára.

(3) Állandó meghívottként tanácskozási joggal vesznek részt a Tanács munkájában a HM Tábori Lelkeszi Szolgálat szolgálati ágainak vezetői, valamint a Honvéd Érdekegyeztető Fórum által delegált, a hivatásos és szerződéses katonák érdekeit képviselő reprezentatív szervezet egy tagja. A Tanács munkáját további állandó és ideiglenes meghívottak, illetve szakértők segíthetik, akiket a Tanács elnöke kér fel.

(4) A Tanács titkársági feladatait a HM Személyzeti Főosztály látja el. A „Katonai Etikai Kódex” megismertetésével, alkalmazásával és a Tanács működésével összefüggő kiadásokat a „HM Igazgatása” költségvetésben kell tervezni, és a HM Személyzeti Főosztály költségvetésében kell biztosítani.

(5) A tanács tagjainak a feladatok ellátásával összefüggésben felmerült költségeit a hivatásos, szerződéses és hadköteles katonák, valamint a honvédségi közalkalmazottak egyes költségtérítéseiről szóló 21/2002. (IV. 10.) HM rendelet szerint kell megtéríteni.

6. § A Tanács ügyrendjét és munkatervét maga határozza meg.

7. § (1) A Tanács tevékenységét a honvédelmi miniszter által jóváhagyott éves munka- és feladatterv alapján végzi.

(2) A munkatervben nem szereplő egyéb kérdések napirendre tűzéséről a Tanács elnöke dönt.

(3) A Tanács az éves munka- és feladattervét az ügyrendjében leírtak szerint hajtja végre.

8. §³ A Tanács tevékenységének, munkájának nyilvánosságát a HM Kommunikációs Főosztály biztosítja.

9. § Ez az utasítás a közzétételét követő 8. napon⁴ lép hatályba.

1. számú melléklet a 67/2003. (HK 18.) HM utasításhoz

¹ Megállapította: 45/2007. (HK 10.) HM utasítás 61. § (1). Hatályos: 2007. IV. 8-tól.

² Megállapította: 52/2010. (IV. 30.) HM utasítás 1. §. Hatályos: 2010. V. 3-tól.

³ Megállapította: 52/2010. (IV. 30.) HM utasítás 2. §. Hatályos: 2010. V. 3-tól.

⁴ 2003. X. 3.

KATONAI ETIKAI KÓDEX

A katonáktól a társadalom és a szolgálat, magas szintű erkölcsi felelősséget, érték- és normakövetést vár el. Jelen Katonai Etikai Kódex, ezeket az elvárásokat, követelményeket, és ajánlásokat rögzíti annak érdekében, hogy az egységes magatartási norma rendszer követése, a szakmai feladatok magas szintű teljesítését, és egy olyan elkötelezettség és morál erősítését szolgálja, melyet a hivatás becsülete, tradíciója és méltósága is megkíván.

Az etikus katonai magatartás támogatása elősegíti egy jobb közérzetű, méltóságára többlet adó, a vállalt szolgálat érdekeiért egységesen kiálló, olyan tradicionális és korunk katonai erényeire épülő erős erkölcsi alapokon álló honvédség kialakítását, amely társadalmi presztízse alapján méltó a közbizalom megnyerésére és megtartására.

A Katonai Etikai Kódex hatálya

A Katonai Etikai Kódex ajánlott elvárásai a Honvédelmi Minisztérium, a honvédelmi miniszter felügyelete és irányítása alatt álló hivatalok, háttérintézmények, katonai nemzetbiztonsági szolgálatok, továbbá a Magyar Honvédség, és a honvédelmi miniszter közvetlen irányítása alá tartozó szervezetek állományába tartozó hivatásos és szerződéses katonákra, ösztöndíjas hallgatókra terjed ki, függetlenül attól, hogy szolgálatukat a Magyar Honvédség szervezetében vagy más szervnél, illetőleg a Magyar Köztársaság vagy más állam területén teljesítik. A kódexben megfogalmazottak az egyenruhát viselő nyugállományú katonák részére is betartásra javasolt ajánlások.

A Katonai Etikai Kódex célja

A Katonai Etikai Kódex összefoglalja és rögzíti mindazon társadalmi elvárásokkal összhangban lévő katonai értékeket, erkölcsi, magatartási normákat, melyek egységes rendszere a szolgálatot vállalók számára útmutatóul szolgál mindennapi cselekedeteik és viselkedésük során, és amelyek segítik a katonát abban, hogy:

- megfeleljen a haza, a társadalom, elvárásainak, a szolgálat és a hivatás értékrendjének;
- javítsa a katonai szolgálat megítélését a társadalomban;
- mindenkor helyes döntéseket hozzon, és állásfoglalásokat alakítson ki;
- olyan személyes eligazodást szolgáló támpontokat találjon, amelyek szilárdságot, következetességet, biztonságot képesek nyújtani számára az erkölcsös életvitelhez, illetve a katonai szolgálat teljesítéséhez;
- adjon útmutatást, és teremtsen szilárd alapot a követésre ajánlott és a kifogásolható magatartásformák felismeréséhez, azok egyéni és közösségi megítéléséhez, minősítéséhez.

A katonai szolgálat kiemelt erkölcsi erényei, alapértékei

Hazaszeretet: a hazához való hűség és elkötelezettség;

Hűség: a katonai esküben, fogadalomban vállaltak szellemében történő szolgálatteljesítés, a hivatás töretlen gyakorlása, megbízhatóság, kitartás még nehéz körülmények között is;

Bátorság: a szolgálat által megkövetelt feladatteljesítés során tudatos, észszerű veszély és kockázatvállalás, tartózkodás a vakmerőségtől és a gyávaságtól;

Bajtársiasság: kiállás, felelősség érzet, önzetlen segítőkész szolidaritás, és együtt érző áldozatvállalás a katonatársakért;

Tisztelet: a magyar és egyetemes kultúra értékeinek, a történelmi múlt és katonahagyományok és jelképek tisztelete mellett, a szolgálat és az emberi méltóság tisztelete, az emberi különbözőségek, személyiségek elfogadása, olyan mértékben, hogy az ne képezhesse akadályát a katonai hivatásnak, továbbá a szakmai és rendfokozati tekintély megbecsülése;

Becsületesség: megbízható, tisztességes, lelkiismeretes, szavahihetőségért, kötelességtudaton és a különböző előírások betartásán, alapuló magatartás és életvitel;

Fegyelmezettség: elvárható és kiszámítható cselekvésre való készség, a katonai feladatok maradéktalan végrehajtását biztosító szabályok önfegyelmelen alapuló betartása, és betartatása.

Alapvető elvárások

A katonára:

- legyen elkötelezett a haza sorsa, függetlensége iránt;
- tisztelje és kövesse a magyar és az egyetemes emberi kultúra egyéni és közösségi értékeit, a katonai hagyományokat;
- az emberi méltóság tiszteletben tartásával vegye tudomásul és tolerálja az emberi különbözőségeket;
- egyéni érdekeit, a nemzet alapvető érdekeit érintő esetekben rendelve alá a haza és a katonai szolgálat által támasztott követelményeknek;
- törekedjen a feladatok legjobb tudása szerinti végrehajtására, amelynek során legyen kezdeményező, munkáját jellemezze lelkiismeretességgel;
- szolgálatteljesítését, szolgálati jogköre gyakorlását személyes példamutatás, következetesség, erkölcsösség jellemezze;
- érezzen felelősséget a munkatársai, bajtársai iránt;
- törekedjen a katonák és a Magyar Honvédség jó hírnevének megőrzésére, és megerősítésére;
- legyen megvesztegethetetlen, lehetőség szerint lépjen fel a korrupcióval szemben;
- ne azonosuljon szélsőséges nézetekkel;
- szolgálati helyén ne adjon hangot pártpolitikai kérdésekkel kapcsolatos véleményének.

A katona magatartásának főbb jellemzői

A szolgálatelljesítés során a katona:

- a szolgálat fontosságát átérezve törekedjen mindazon speciális követelmények teljesítésére, amelyet a haza fegyveres védelme megkíván;
- szolgálata, munkája során törvényesen, pártatlanul, lelkiismeretesen és pontosan járjon el, és ezt várja el másoktól is;
- felelősséggel, meggondoltan cselekedjen előre nem látható, váratlan helyzetekben is;
- szolgálatelljesítése során senkit ne hozzon kellemetlen, megalázó vagy méltatlan helyzetbe, kerülje a személyeskedést, az intrikus magatartást;
- óvja a vezetők és a munkatársak tekintélyét;
- ne követeljen, ne kérjen, és ne fogadjon el magának a szabályokban rögzített mértéken túli jogosultságokat, kedvezményeket, előjogokat, elbánást és juttatásokat, de a szabályokban rögzítettek hiányát se tűrje el;
- megjelenése legyen előírászerű, katonás és tiszteletet parancsoló.

A munkavégzés során a katona:

- hitelességét és személyes tekintélyét munkájával, őszinteségével és szavahihetőségével alapozza meg;
- munkájában fegyelmezett, megbízható;
- bízik mások (szakmai) hozzáértésében, segítőkészségében, a szükséges mértékben igényli környezete tanácsait, valamint szakmai segítségét, tapasztalataival segíti a hozzá fordulókat;
- együttműködő, jó kollegiális kapcsolat kialakítására törekvő;
- egyéni törekvései elérése érdekében nem hárít át aránytalanul nagy terheket másokra, nem törekszik a reális érdekeket mellőző érdekérvényesítésre, tartózkodik a káros rivalizálástól;
- tartózkodik az indulatos megnyilvánulásoktól, a munkatársak sértő minősítésétől, fellép a rágalmozás, az alaptalan híresztelés ellen;
- kerüli a hangulatkeltést.

A munkatársakkal való kapcsolattartás során a katona:

- bizalmat ad és rászolgál mások bizalmára;
- tisztelettel viszonyul bajtársaihoz, alárendeltjeihez és feletteseihez;
- bajtársaival, munkatársaival nyitott, emberséges;
- hangvétele kulturált, udvarias, tiszteletben tartja mások személyiségét, személyiségjogait, emberi méltóságát;
- törekszik önmaga és munkatársai teljesítőképességének és egészségének, valamint környezete állapotának megóvására.

Társadalmi kapcsolataiban és magánéletében a katona:

- minden élethelyzetben, tudatában van annak, hogy személyén keresztül ítélik meg az általa képviselt szervezetet, és a Magyar Honvédséget;
- a társadalmi környezet részéről a katonai szervezeteket érintő információs igények iránt nyitott, de nem lépi át a szükséges titoktartás határait, azt mások esetében sem nézi el, kerüli a jól értesültség látszatát;
- tartózkodik megjelenésében és megnyilvánulásaiban olyan kultúrátlan formáktól, melyek megbotránkozásra, vagy visszatetszésre adhatnak okot;
- nem vállal olyan munkát, feladatot, nem végez olyan tevékenységet, amelynek megvalósítása olyan magatartást és megnyilvánulásokat feltételez, amelyek ellentétesek az Etikai Kódexben ajánlott elvárásokkal;
- kerüli azokat az élethelyzeteket, amelyek alkalmasak személye, szolgálati helye, valamint a katonai szolgálat negatív megítélésére, vagy amelyek alapjául szolgálhatnak szóbeszédnek, rosszindulatú híresztelésnek;
- kerüli azokat a cselekedeteket, magatartásformákat, amelyek következtében kiszolgáltatottá, befolyásolhatóvá válhat, vagy annak látszata kialakulhat;
- kerüli az olyan élethelyzeteket, amelyekben kétes életvitelű, felelőtlen, erkölcsi hitelüket veszített személyekkel való megjelenése, kapcsolattartása miatt maga is ilyen színben tűnne fel, vagy erre legalábbis alapot adhatna.

A parancsnoki (vezetői) magatartás legfontosabb jellemzői

A parancsnok (vezető):

- vezetői, szolgálati hatalma gyakorlását szilárd következetesség, és felelősségtudat jellemzi;
- pozícióját, rendfokozatát nem használja fel mások véleményének befolyásolására, nem törekszik személye, beosztása jelentőségének túlhangsúlyozására;
- személyes ambícióit illetően önmérsékletet tanúsít;
- a sikert és a kudarcot reálisan értékelve, munkatársaival együtt éli meg;
- határozottan visszautasítja a hízelgést, a szolgálalkütséget, a kritikátlan egyetértést és helyeslés minden formáját;
- kerüli a részrehajlásnak és a befolyásolhatóságnak még a látszatát is;
- kerüli más szervezetek - vezetőik és munkatársaik - munkájának megalapozatlan bírálatát;
- munkavégzését, döntéseit nem befolyásolják személyi ellentétek;
- beosztottait megvédi a megalapozatlan támadásoktól;
- segíti a nemek közötti esélyegyenlőség megvalósulását.

A szolgálatelljesítés során:

- intézkedésein, szakmai tevékenységén túl példamutatásával is elősegíti, hogy az általa irányított szervezet tagjai egységes, bajtársi értékekben gondolkodó, a szervezeti célok megvalósításáért hatékonyan együttműködő közösséget alkossanak;
- a jó modor és kulturált magatartás keretei között, határozott stílusban tárgyal, olyan hangnemet használ, amely alkalmas a vezetői tekintély fenntartására, de nem sérti az emberi méltóságot, a személyiségi jogokat, az egyének önbecsülését;
- a konfliktusok kezelésében határozottan, késedelem nélkül jár el, körültekintő és a szükséges mértékben tapintatos;
- ellenőrzések, számonkérések, értékelések során objektív, korrekt, következetes;
- a beosztási és szakmai követelményeken túl, beosztottjaival szemben csak olyan elvárásokat fogalmaz meg, amelyek figyelembe veszik az érintettek személyes képességét;
- a beosztottakról szerzett személyes információkat kellő körültekintéssel, csak a szolgálat érdekében használja fel.

A napi munkavégzés során:

- beosztottjai körében érvényre jutatja a reális értékrendet, ennek alapján dicsér, jutalmaz, de szükség szerint alkalmazza a fegyelmezés eszközeit is;
- ösztönözi, segíti alárendeltjeit előmenetelükben;
- munkatársait a szervezeti érdekek és célok szem előtt tartásával, alkalmasság alapján, elfogulatlanul ítéli meg;
- a lehetőségek figyelembevételével segíti nehézségekkel küzdő munkatársait, növeli egészséges önbizalmukat, szakmai és emberi problémáik iránt tapintatos, megértő és türelmes;
- törekszik a felmerülő szakmai, személyi és egyéb problémák korrekt, humánus rendezésére;
- lehetőséget biztosít, a feladat végrehajtás előkészítése során arra, hogy munkatársai megfelelő módon kifejtessék véleményüket, javaslataikat, ugyanakkor követelménytámasztó, határozott, és következetes a végrehajtás során;
- az eredményes munkához szükséges információkat időben és megfelelő módon adja át.

A Katonai Etikai Kódex utasítással történő közzétételével, valamint a Honvédségi Etikai Tanács megalakításával egyetértek.

(Aláírások)
